

De spelling van rizoïde en andere vaktermen

M.J.H. Kortselius

Een van de doelstellingen van onze werkgroep is het verbreiden van de kennis van mossen en korstmossen. Met de verbreiding van vakkennis, komen er ook vaktermen in de Nederlandse taal. Als deze vaktermen voldoende zijn ingeburgerd, behoren deze woorden te worden aangepast aan de Nederlandse spellingsregels. Hoe dienen we daarmee om te gaan? Hoe gaan de auteurs van de nieuwe 'Levermosflora' er mee om?

Het woord rhizophoor/rizofoor is hiervoor een illustratief voorbeeld. De ph en de rh zoals in rhizophoor bestaan in het Nederlands sinds 1954 niet meer. De spellingscommissie die het 'Groene boekje van 1954' samenstelde, achtte het woord rizofoor voldoende in onze taal ingeburgerd en besloot tot de spelling rizofoor.

Dit voorbeeld heeft consequenties voor de spelling van andere woorden die van riza/rizo zijn afgeleid en die inmiddels in de Nederlandse taal zijn ingeburgerd. Naar analogie van rizofoor behoren we ook te schrijven razine, rizoïde, rizomorf, rizoom en mycorriza. Dat deze spelling sinds 1954 nog steeds niet door iedereen wordt gebruikt, zal wel samenhangen met het woordbeeld dat ons vertrouwd is uit het Angelsaksisch.

De auteurs van de nieuwe 'Levermosflora' hebben gekozen voor de correcte, maar nog wat onwennige schrijfwijzen: rizoïde, rizoom en mycorriza.

Een ander voorschrift van het 'Groene boekje van 1954', dat vrijwel onmiddellijk algemeen werd nagevolgd, betrof het woord epifyt. Naar analogie van epifyt schrijven we ook onder andere forofyt, xerofyt en neofyt. Toch hebben bij ons nog lange tijd

'fieten' bestaan, in Gorteria bestaan ze nog steeds, evenals in de nieuwste druk van Heukels' flora.

De verwarring werd veroorzaakt door twee trefwoorden in het 'Groene boekje': neofiet en saprofiet. Naast het botanische trefwoord neofyt bestaat het religieuze trefwoord neofiet, maar met een andere herkomst en betekenis. Een neofiet is een bekeerling, een nieuwe gelovige. Dat saprofiet als 'fiet' werd gespeld was domweg een fout, maar wel een hardnekkige die zelfs stand houdt in de eerste oplagen van het 'Nieuwe Groene Boekje van 1995'. Inmiddels verscheen een lijst met errata en daarin wordt de laatste 'botanische fiet' ten grave gedragen: "saprofiet wordt saprofyt".

In kringen van botanici zal het ongeloof en verbazing wekken dat ook het woord sfgnum, met een fl, officieel in de Nederlandse taal is doorgedrongen. *Sphagnum* is immers een wetenschappelijke naam en die mag je niet zo maar vernederlandsen. Toch geven het 'Herziene groene boekje van 1990' en het 'Nieuwe groene boekje van 1995' beide de spelling sfgnum. Taalkundig gezien is dit echter niets nieuws. Zo werd de naam *Rhododendron* nog niet zo lang geleden officieel vernederlandsd tot rododendron. Maar voor de *Rhododendron* bestond nog geen gangbare Nederlandse naam, voor *Sphagnum* wel! De *Sphagnum*-soorten heten in het Nederlands veenmossen en zullen ook officieel veenmossen blijven heten. Maar de handelswaar van de bloemist, veelvuldig spagnum (met een p!) genoemd, moet volgens de spellingsvoorschriften sfgnum heten. Voor bloemisten dus geen spagnum, maar sfgnum. Maar voor de botanici *Sphagnum* of veenmos.